

ŠPARGLJI – Osnovni nasveti za sajenje

Šparglji so trajnice, ki rastejo 10 do 12 let ali celo več. Prvič jih lahko obiramo v tretjem ali četrtem letu po sajenju, ki je vse prej kot preprosta zadeva, saj moramo spoštovati vse pogoje, ki jih te rastline zahtevajo. Za gospodinjsko - domačo rabo je strošek napake glede na število sadik najbrž zenemarljiv, če pa se projekta lotimo intenzivno - za komercialno pridelavo - se strošek napake lahko povzpne.

Obiramo mlade, sočne in sveže poganjke špargljev ali belušev, vsakega na svoj način, porabiti pa jih moramo sveže. Špargelj ali asparagus se obira nad zemljo, medtem ko se obeljeni špargelj obira pod zemljo s posebnimi noži, ki jih mnogi pridelovalci izdelajo kar sami.

Sajenje

Zeleni šparglji so rastline, ki zahtevajo odcedna in zračna tla, medtem ko obeljeni šparglji ali beluši zahtevajo lahka in bolj peščena tla. V vsakem primeru morajo biti tla bogata z organskimi gnojili (kompost ali hlevski gnoj). Za sajenje špargljev lahko izberemo vsako gredico, ne glede na to, kaj je na njej raslo prej.

Pri nas so na voljo hibridi rastlin, ki jih moramo posaditi v jarke, v katerih morajo biti sadike oddaljene ena od druge 25 do 40 cm, razmik med sredinami vrst pa mora biti 100-240 cm (odvisno od načina obdelave: ročno/strojno) (Skica 1). Vrste izkopljemo 30 cm široko in vsaj 20 cm v globino, vendar po zasutju zgornjih 10 cm ne prekrijemo. Za obeljene šparglje mora biti globina jarka in sajenja 20 cm globlja.

Zemljo, s katero bomo zasuli jarke, moramo obogatiti s kompostom (približno 10 kg na kvadratni meter) ali hlevskim gnojem. Če so tla preveč peščena, jih obogatimo z dodajanjem šote, komposta ali hlevskega gnoja. Lahko dodajamo tudi mineralna gnojila, vendar samo tista, ki zemljo obogatijo s fosforjem in kalijem. Mineralnih gnojil z vsebnostjo dušika ne dodajamo!

Izkopano prst odmečemo na obe strani jarka, na dno katerega nasujemo hlevski gnoj ali kompost. Potem v razdalji 30 do 50 cm napravimo stožce, kjer za sadiko postavimo tudi količek. V stožce posadimo sadike tako, da so korenine obrnjene v smeri, v kateri poteka vrsta.

Sadike nato zasujemo s 5 do 10 cm prsti. Tako bo rob jarka višji od jarka za približno 10 cm.

Prst, ki je nismo porabili, odstranimo, saj bomo prihodnje leto po sajenju jarke dokončno zasuli s prstjo z roba jarkov. Pri belih špargljih moramo podolgovate kope zgladiti z lopato, da bomo opazili mesto, na katerem bo mlad bel poganjek hotel pogledati na plano. Takrat ga bomo s posebnim nožem zgrabili, odrezali pod zemljo in ga potegnili na plano. Nekateri tudi odgrebejo prst, odrežejo z običajnim nožem in zagrebejo rastlino nazaj. Vsekakor poganjka ne smemo pustiti pogledati ven, ker sicer postane vlaknat, njegova kakovost pa pada. Zeleni špargelj raste na svetlobi. Poganjke odrežemo karseda blizu korenine. Poganjkov, ki zrastejo kasneje, ne režemo, da se mlada rastlina okrepi. Šparglje obiramo dva meseca, v toplejših predelih Slovenije aprila in maja.

Šparglje začnemo obirati v tretjem letu po sajenju. Po končanem obiranju grebene razderemo in rastline pustimo, da odženejo. Jeseni špargljevino porežemo pol pednja nad tlemi in jo pognojimo s hlevskim gnojem (približno 5 kg na kvadratni meter) ali kompostom.

Šparglji so zaradi vsebnosti vitaminov A, B in C ter železa, kalcija, mangana in drugih mineralov, eteričnih olj, jantarne kisline in asparagina izredno koristne in zdravilne rastline. Več koristnih snovi kot obeljeni vsebujejo zeleni šparglji. Poznani so kot diuretik, spodbujajo delovanje ledvic in izločanje seča, lajšajo prebavo in spodbujajo tek. Priporočljivi so za sladkorne in srčne bolnike, za lajšanje slabokrvnosti in kroničnega bronhitisa.

